

TURUN KAUPUNKI

Lukiokoulutus

RYHMÄNOHJAAJAN OPAS

Turun lukiot

2026

1. Oppaan tarkoitus

Tämän oppaan tarkoituksena on yhtenäistää Turun kaupungin lukioiden aiempia ryhmänohjauskäytäntöjä, selkiyttää ryhmänohjaajan tehtäväkuvaa ja vahvistaa opiskelijoiden hyvinvointia, osallisuutta ja opintoihin kiinnittymistä. Opas kokoaa yhteen ryhmänohjaajan keskeiset tehtävät, lukuvuoden aikaiset käytännöt, yhteistyörakenteet sekä toimintamallit tilanteisiin, joissa opiskelijan opinnot, poissaolot tai hyvinvointi herättävät huolta. Oppaan lähtökohtana on koko oppilaitos ohjaa - ajattelu sekä se, että ryhmänohjaaja on opiskelijan lähin ja säännöllisimmin tavoitettavissa oleva aikuinen lukioarjessa.

2. Ryhmänohjaajan tehtävä ja asema

Ryhmänohjaaja toimii opiskelijan lähiohjaajana ja keskeisenä yhdyshenkilönä opiskelijan, huoltajien ja oppilaitoksen välillä. Hän perehdyttää opiskelijat lukion toimintatapoihin, seuraa opintojen etenemistä, poissaoloja ja opiskelukykyä sekä ohjaa opiskelijaa oikea-aikaisesti tarkoituksenmukaisen tuen piiriin. Ryhmänohjaajan tehtävässä korostuvat säännöllinen kohtaaminen, varhainen tunnistaminen, arjen tiedonkulku, ryhmäytymisen tukeminen sekä yhteistyö opinto-ohjaajan, aineenopettajien, opiskeluhuollon ja tarvittaessa huoltajien kanssa. Ryhmänohjaaja ei vastaa yksin kaikesta ohjauksesta, mutta hänellä on keskeinen rooli opiskelijan tilanteen seuraajana ja ohjauksen käynnistäjänä.

3. Keskeiset tehtäväkokonaisuudet

- perehdyttää opiskelijat lukion käytänteisiin, rakenteisiin, viestintäkanaviin ja opiskelun pelisääntöihin
- seuraa opintojen etenemistä, opintopistekertymää, poissaoloja, myöhästelyä ja opiskelijan yleistä kiinnittymistä opiskeluun
- pitää säännöllisiä ryhmänohjaustuokioita ja yksilöllisiä ohjauskeskusteluja tarpeen mukaan
- vahvistaa ryhmän yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä, osallisuutta ja opiskelutaitoja
- tiedottaa ajankohtaisista asioista ja huolehtii siitä, että opiskelijat tietävät, mistä saavat apua eri tilanteissa
- tekee yhteistyötä opinto-ohjaajan, aineenopettajien, erityisopettajan, opiskeluhuollon ja johdon kanssa
- on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin oppivelvollisten opiskelijoiden osalta ja myös muiden opiskelijoiden tilanteissa silloin, kun se on perusteltua ja säädösten mukaista
- tunnistaa tuen tarpeita varhain ja ohjaa opiskelijan tarkoituksenmukaisten palveluiden, keskustelujen tai jatkotoimien piiriin
- dokumentoi sovitut toimenpiteet oppilaitoksen käytäntöjen mukaisesti ja seuraa sovitujen tukitoimien toteutumista

4. Turussa kehitettyjä toimintamalleja ryhmänohjauksen tueksi

Turun lukioissa ryhmänohjausta ja opiskelijoiden ohjausta on kehitetty useissa hankkeissa. Innoheimo-hankkeessa Luostarivuoren Lyseon lukiossa kehitettiin ryhmänohjausmalli, jossa ryhmänohjaus toteutuu säännöllisesti joka toinen viikko pidettävänä pidempinä tuokioina. Mallin tavoitteena on, että uuden opetussuunnitelman teemat, kuten oppimaan oppiminen, itseohjautuvuus, hyvinvointi, tulevaisuustaidot ja työelämäyhteydet, tulevat suunnitelmalliseksi osaksi opiskelijan oppimisen polkua. Mallissa korostuvat opiskelijoiden kohtaaminen, ryhmän yhteisöllisyys, opiskelijan aktiivinen osallisuus sekä ryhmänohjaajan valmentava työote.

Tämän oppaan näkökulmasta tämä tarkoittaa, että ryhmänohjaus ei ole vain tiedottamista vaan pedagogisesti suunniteltua, ennakoitavaa ja opiskelijan kasvua tukevaa toimintaa. Ryhmänohjaustuokioihin on hyvä rakentaa vuositasoittain eteneviä teemoja, hyödyntää yhteistä materiaalipankkia sekä varata aikaa reflektiolle, keskustelulle ja opiskelutaitojen vahvistamiselle. Ryhmänohjaajan tehtävänä on tukea opiskelijaa myös oman oppimispolun hahmottamisessa sekä vahvistaa ryhmän tiimiytymistä ja turvallista ilmapiiriä.

Laadukas ja saavutettava Turun lukiokoulutus -hankkeessa puolestaan kehitettiin koko lukiokoulutuksen yhteisiä laadunhallinnan, seurannan ja arvioinnin toimintamalleja. Hankkeen tuloksina on kuvattu yhteisiä laatukriteereitä, laadun vuosikelloa, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta tukevia käytäntöjä sekä toimintatapoja, joilla kehittämistarpeita tunnistetaan ja viedään käytäntöön. Ryhmänohjaajan näkökulmasta tämä merkitsee sitä, että ohjaustyötä tehdään yhteisesti sovittujen periaatteiden pohjalta, opiskelijalähtöisesti ja niin, että käytännöt ovat mahdollisimman yhdenvertaisia eri lukioissa.

Saavutettavuuden näkökulmasta ryhmänohjaajan työssä tulee kiinnittää huomiota viestinnän selkeyteen, ohjeiden ymmärrettävyyteen, opiskelijan mahdollisuuteen saada tietoa oikea-aikaisesti sekä siihen, että opiskelija tunnistaa omat tukikanavansa. Lisäksi ryhmänohjaajan on tärkeää huomioida yhdenvertaisuus, opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja oppimisen tarpeet sekä tehdä havaintoja mahdollisista esteistä, jotka vaikeuttavat opiskelijan osallistumista, opintojen etenemistä tai hyvinvointia. Ryhmänohjaus tukee siten paitsi yksittäistä opiskelijaa myös koko lukioyhteisön laadukasta, saavutettavaa ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Turussa kehitettyjen mallien perusteella ryhmänohjausta kannattaa toteuttaa suunnitelmallisesti, yhteisiä rakenteita hyödyntäen ja opiskelijapalautetta kuunnellen. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi teemallisia ryhmänohjaustuokioita, yhteisiä vuositasokohtaisia sisältöjä, systemaattista seurantaa, opiskelijoiden osallisuuden vahvistamista sekä sitä, että ryhmänohjaus kytkeytyy näkyvästi lukion hyvinvointi-, ohjaus- ja laatutyöhön.

5. Ryhmänohjaajan vuosikello

1. vuosikurssi

- lukio-opiskeluun perehdyttäminen aloitusvaiheessa: tilat, työjärjestys, digitaaliset järjestelmät, viestintäkanavat, opiskelun käytännöt ja arvioinnin pääperiaatteet
- ryhmäytymisen, turvallisen ilmapiirin, yhteisöllisen toimintakulttuurin ja yhteisten pelisääntöjen rakentaminen
- opiskelutaitojen, ajanhallinnan, oman työn suunnittelun, oppimaan oppimisen ja itseohjautuvuuden tukeminen
- poissaolojen seurannan, poissaoloilmoitusten, yhteydenpitokäytäntöjen ja muiden opiskelijan vastuiden selkeä läpikäynti
- opiskeluhuollon, opinto-ohjauksen, erityisopetuksen ja muiden tukikanavien esittely sekä saavutettavien toimintatapojen näkyväksi tekeminen heti opintojen alussa
- teemalliset ryhmänohjaustuokiot, joissa käsitellään hyvinvointia, ryhmään kuulumista ja lukio-opintoihin kiinnittymistä
- ensimmäiset yksilölliset keskustelut opiskelijan tilanteesta, tavoitteista ja mahdollisista tuen tarpeista

2. vuosikurssi

- opintojen rytmittämisen, vastuunoton ja itsensä johtamisen vahvistaminen
- jatko-opintoajattelun käynnistäminen yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa
- hyvinvoinnin, kuormituksen hallinnan ja motivaation tukeminen
- poissaoloihin, hylättyihin suorituksiin ja opintojen viivästymiseen puuttuminen riittävän varhain
- tulevaisuustaitojen, omien vahvuuksien, työelämätaitojen ja jatko-opintopolun hahmottaminen osana ryhmänohjausta
- oman oppimisen, opiskelutapojen ja kuormituksen säännöllinen reflektointi sekä opiskelijapalautteen hyödyntäminen ryhmänohjaustuokioissa

3. vuosikurssi

- ylioppilaskirjoituksiin, jatko-opintoihin ja valmistumiseen liittyvä ajantasainen ohjaus
- opintojen loppuunsaattamisen seuranta ja puuttuminen keskeneräisiin suorituksiin

- stressinhallinnan, palautumisen ja arjen rytmin tukeminen kuormittavassa vaiheessa
- tarvittaessa yksilöllinen tuki jatkosuunnitelmien selkiyttämiseksi
- itseohjautuvuuden, siirtymävaiheen taitojen ja yhdenvertaisen jatko-ohjauksen vahvistaminen siten, että jokainen opiskelija tunnistaa omat seuraavat askeleensa

Mahdollinen 4. vuosi

- opiskelusuunnitelman päivittäminen ja realistisen valmistumisaikataulun tukeminen
- motivaation vahvistaminen sekä yhteydenpito opiskelijaan opintojen loppuun saattamiseksi
- ohjaus ylioppilastutkinnon täydentämiseen, uusimisiin ja jatkosuunnitelmiin
- yksilöllisten esteiden tunnistaminen, saavutettavien opiskelukäytäntöjen varmistaminen ja opiskelijan tilanteen systemaattinen seuranta valmistumisen tueksi

5. Hyvinvoinnin tukeminen

Ryhmänohjaaja tukee opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia osana lukion arkea. Käytännössä tämä tarkoittaa säännöllistä kuulumisten kysymistä, opiskelukykyyn vaikuttavien muutosten havaitsemista, ryhmän ilmapiirin seuraamista sekä opiskelijan ohjaamista tarvittaessa opinto-ohjaajan, erityisopettajan, kuraattorin, psykologin, terveydenhoitajan tai muun tarkoituksenmukaisen tuen piiriin. Ryhmänohjaajan tehtävänä ei ole ratkaista kaikkia opiskelijan tilanteita itse, vaan tunnistaa huoli, ottaa asia puheeksi kunnioittavasti, sopia jatkotoimista ja varmistaa, ettei opiskelija jää tilanteessaan yksin.

6. Yhteistyö ja tiedonkulku

Ryhmänohjaajan työ perustuu suunnitelmalliseen yhteistyöhön ja sujuvaan tiedonkulkuun. Ryhmänohjaaja vaihtaa tietoa opiskelijan tilanteesta oppilaitoksen sisäisten käytäntöjen mukaisesti erityisesti opinto-ohjaajan, aineenopettajien, erityisopettajan, opiskeluhuollon henkilöstön ja esihenkilöiden kanssa. Oppivelvollisten opiskelijoiden kohdalla yhteistyö huoltajien kanssa on keskeistä, ja myös muiden opiskelijoiden tilanteissa yhteydenpito voi olla tarpeen opiskelijan suostumuksen ja sovellettavien säännösten mukaisesti. Tiedonkulussa korostuvat oikea-aikaisuus, selkeys, luottamuksellisuus ja se, että sovitut toimenpiteet ja vastuut ovat kaikille osapuolille ymmärrettäviä.

LUKION RYHMÄNOHJAAJAN TEHTÄVÄKUVAUS

1 § Tarkoitus ja soveltamisala

Tässä asiakirjassa määritellään lukion **ryhmänohjaajan tehtävät ja vastuut**. Tehtäväkuvaus toimii lukion paikallisena ohjeena ja täydentää voimassa olevaa lukiolakia, Opetushallituksen antamia lukion opetussuunnitelman perusteita sekä koulutuksen järjestäjän paikallisia määräyksiä ja käytäntöjä.

Ryhmänohjaajan tehtävä tukee opiskelijoiden hyvinvointia, opintojen etenemistä ja lukioon kiinnittymistä.

2 § Ryhmänohjaajan asema

Ryhmänohjaaja vastaa nimetyn opiskelijaryhmänsä päivittäisestä lähiohjauksesta ja toimii ryhmän ensisijaisena yhteyshenkilönä opiskelijan, huoltajan ja koulun välillä. Ryhmänohjaajan tehtävä on osa lukion ohjauksen kokonaisuutta, jossa ohjaus kuuluu koko henkilöstölle ja opinto-ohjaaja vastaa ohjauksen kokonaisuuden koordinoinnista.

Ryhmänohjaajan tehtävä on osa opettajan muuta työtä ja siitä maksetaan erikseen päätetty ryhmänohjauspalkkio.

3 § Keskeiset tehtäväkokonaisuudet

3.1 Opiskelijoiden ohjaus ja seuranta

Ryhmänohjaajan tehtäviin kuuluu:

- oman ryhmän opiskelijoiden opintojen etenemisen seuranta
- poissaolojen seuraaminen ja niihin puuttuminen lukion käytäntöjen mukaisesti
- opiskelijoiden tukeminen lukio-opintojen rakenteiden ja toimintatapojen ymmärtämisessä
- opiskelijoiden kouluun kiinnittymisen edistäminen

3.2 Ryhmänohjaustuokiot (RO-tuokiot)

Ryhmänohjaaja:

- toteuttaa lukuvuoden aikana ryhmänohjaustuokioita lukion lukujärjestys- ja toimintarakenteiden mukaisesti
- käsittelee tuokioissa ajankohtaisia lukio-opintoihin liittyviä asioita, kuten
 - opintojen suunnittelua
 - ylioppilaskirjoituksiin liittyviä käytäntöjä
 - opiskeluhyvinvointia ja ryhmän yhteishenkeä
- huolehtii, että opiskelijat saavat ryhmänohjaustuokioissa olennaisen ja oikea-aikaisen tiedon

3.3 Yhteistyö ja tiedonkulku

Ryhmänohjaaja:

- toimii yhteistyössä opinto-ohjaajan, erityisopettajan, opiskeluhuollon henkilöstön sekä rehtorin kanssa
 - osallistuu tarvittaessa opiskelijaa koskeviin neuvotteluihin ja palavereihin
 - on alaikäisen opiskelijan huoltajiin yhteydessä silloin, kun poissaolot, opintojen eteneminen, opiskelukyky tai muu opiskelun sujuminen sitä edellyttää lukion käytäntöjen mukaisesti
 - siirtää asian viivytyksettä opinto-ohjaajalle, rehtorille tai opiskeluhuollolle silloin, kun opiskelijan tuen tarve ylittää ryhmänohjaajan tehtäväalaaan kuuluvan ohjauksen tai edellyttää hallinnollista päätöstä taikka monialaista käsittelyä
-

3.4 Tiedottaminen

Ryhmänohjaajan tehtävänä on:

- välittää ryhmälle lukion ja koulutuksen järjestäjän ajankohtaiset tiedotteet
- varmistaa, että opiskelijat ovat tietoisia heitä koskevista määräajoista, tapahtumista ja käytännöistä

3.5 Nivelvaiheiden tukeminen

Ryhmänohjaaja tukee opiskelijoita erityisesti:

- lukio-opintojen aloitusvaiheessa
- opintojen loppuvaiheessa (esim. abivuosi)
- tilanteissa, joissa opiskelijan opinnot uhkaavat viivästyä

Tarvittaessa ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijan muun tuen piiriin.

4 § Vastuut ja rajaukset

Ryhmänohjaaja:

- seuraa oman ryhmänsä opintojen etenemistä, poissaoloja ja opiskelun sujumista sekä käynnistää ensivaiheen ohjaus- ja tukitoimet lukion käytäntöjen mukaisesti
- on yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajaan silloin, kun poissaolojen määrä, opintojen viivästyminen tai muu opiskeluun liittyvä huoli sitä edellyttää
- ohjaa opiskelijan opintojen suunnittelua, jatko-opintoja tai yksilöllisiä opintopolkuja koskevat asiat ensisijaisesti opinto-ohjaajalle
- saattaa asian rehtorin käsiteltäväksi silloin, kun kysymys on hallinnollisesta päätöksestä, toimivallan käyttöön kuuluvasta ratkaisusta tai lukion yhteisten käytäntöjen tulkinnasta

- ohjaa opiskelijan opiskeluhuollon palveluihin tai konsultoi opiskeluhuollon henkilöstöä silloin, kun huoli liittyy hyvinvointiin, jaksamiseen, elämäntilanteeseen tai tuen tarpeeseen, jota ei voida ratkaista pedagogisella ohjauksella
- ei tee opiskelijaa koskevia hallinnollisia päätöksiä, ellei niistä ole erikseen määrätty
- noudattaa työssään voimassa olevia ohjeita, päätöksiä ja tietosuojasäännöksiä

5 § Voimaantulo

Tämä tehtäväkuvaus toimii lukion paikallisena ohjeena ryhmäohjaajan tehtävistä ja sitä voidaan tarkentaa lukuvuosittain tarvittaessa.